

A halálraitélt Tabán

— Romantika és valóság —

Tabán. Romantika, hangulatos tárlati képek, zeg-zugos utcák, leomló tűzfalak, földszintes házak és udvarok, leanderrel, vadszőlővel és galambokkal.

Tabán. Az ablakokban muskátli s az a hagymás növény, aminek leve nagyon jó fogfájás ellen és talán más betegségek ellen is. Az ablakból a Várra lehet látni vagy a Dunára, vagy egyszerűen csak a kocsimára, amiből van itt egy-néhány, nem a tabániak vagy a rácvárosiak számára, hanem a pesti igazgató ur és a pesti doktor ur és a többi minden rendű és rangu igazgató urak és doktor urak számára, akik hölgyekkel szoktak idejárni, mert hát ez valami más, mint a pesti bár vagy kávéház.

A Tabánt lebontják. Lesznek, akik majd sajnálják, akiknek majd hiányoznak az apró, düledező házak és roskatag háztetők, lesznek, akiknek hiányoznak majd a szűk utcák, a sikátorok, amik meglepetészerűen nyílnak meg és végződnének vagy hajlanak el kigyóvonalban vagy cik-cakosan. Mindezek hiányoznak majd a romantikus lelkeknek, a szerelmeseknek, a budai kocsimáskoknak és — mintegy ötszáz festőnek, akiknek eddig nem volt más dolguk, mint Tabánt és romantikát festeni.

Nem sajnáljuk őket. Mint ahogy nem sajnáljuk a Tabánt sem, amely valóban megérett már a lebontásra. A lakások nedvesek, egészségtelenek, sötétek. A legtöbb helyen vízvezeték csak az udvaron van, sok helyen esatornázás sincs. Az utcákon festők festenek: „napfény a tabáni falon“, a fal mögött proletárok élnek apró szobákban és a kis ablakokon keresztül alig kapnak világosságot. Alulról a talajviz szívárog fölfelé, fölülről az eső csurog lefelé. Itt már évek óta nem renoválnak, nem javítanak semmit. Nem érdemes, ugyanis lebontják. Ha egy ablakfa elkorhad, ha a tetőszindely beszakad, ha a vakolat leválik, minden marad úgy. A lakó nem csináltatja meg, nincs is rá pénzüke, a háziur: a főváros nem csináltatja meg, mert nem éri meg, a főváros elhatározta, hogy ugyanis mielőbb lebontatja.

Ezzel már régen ijesztgetik a tabániakat. Jónéhány száz család él itt már évek óta nagy izgalomban. Bontják — nem bontják? Kikolthatnak — nem lakoltatnak? Adnak szükséglakást — nem adnak? Közben felröppennek a legkülönbözőbb hírek városrendezésről, hollandi pénzesoportról, fürdővárosról, villanegyedről, ami a viskók helyén épülne.

Eddig nem történt semmi. Mindössze néhány házat nyilvánítottak lakhatatlannak és a kocsimáknak mondták föl. De most valami készül. Készül, mert most nem beszélnek, nem híresztelnek, most nincs szó külföldi építésoportról, most nem nyilatkoznak. Most bontani

akarnak. Nincs semmi más terv — csak bontani. A városrendezési ügyosztályon üveg alatt is beporosodtak már a Tabán rendezésének gipszmodelljei és ha vannak újabb tervek, azokat féltve őrzik, annyira féltve, hogy már szinte gyanus, hogy nincs is semmi terv.

Csak bontás. Mert az meglesz. Nem úgy és nem olyan sorrendben, ahogy az egyes lapokban megjelent. Azok légből kapott híresztelések — mondják a főváros házán. *De a fölmondások még február 14-ig kimennek.* Mindenki pakkoljon és menjen, ahova tud, mert ahogy a tanácsjegyző ur mondja: „*Megszűnt már az az idő, hogy egy pofa bagóért lehessen lakni!*“ Itt a főváros a háziur és a főváros érvényesíti a jogait. *A főváros fölmond a tabáni lakóknak.*

A tabániak várják a fölmondást. Ők azt mondják, hogy a főváros a fölmondással egyidejűen nekik biztosan kijelöl majd más helyen lakásokat, olyanokat, amelyek nem lesznek drágábbak, mint amit most fizetnek, mert ők már ennél többet fizetni nem tudnak. Azért laknak itt, különben már saját jószántukból mentek volna el régen. Mit gondolnak? Olyan öröm nedves, düledező házakban lakni?

A tabániak azt mondják, hogy a főváros mint háziur nem teheti ki őket addig, amíg árban megfelelő lakásról nem gondoskodik. Általában ez a nézet a Tabánban. Mi is ezt gondoljuk. Viszont vannak pesszimisták. Egy rácvárosi aszszony azt mondta, hogy *egyik viskóból kitesznek, a másikba összehurokolodtatnak bennünket, ez a főváros lakáspolitikája.*

És ez a városrendezési ügyosztály politikája is. Lebontani anélkül, hogy a szociális viszonyokat figyelembe vennék. Lebontani, hogy helyébe ne kerüljön semmi. Lebontani lakóházakat, hogy helyükbe valami botrányos műemlék kerüljön, afféle, mint az Erzsébet-ivócsarnok, a régi népjóléti minisztérium helyén.

Hát ennek nem szabad megtörténni. *Igenis, bontsák le a Tabánt, mert megérett a lebontásra, de előbb tessék gondoskodni arról, hogy az ittlakó többszáz szegénysorsu család megfelelő lakást kapjon olyan lakbérért, ami megfelel annak a lakbérnek, amit eddig fizettek.*

A főváros utakat épít. A Tabán mellett is vezet egy új utat a Sashegyre. A főváros emlékműveket állít — drága pénzért rossz szobrokat. Csak éppen ami legjobban kellene: *szükséglakásokat* nem épít a főváros.

Lebontani igen — építeni nem! Hát ez nem megy.

A fővárosnak nemcsak jogai, hanem kötelességei is vannak lakosaival szemben. És egyszer már vége kell, hogy legyen annak a destruktív szellemnek, amely *csak bont és rombol*, anélkül, hogy adni és építeni tudna. Szélpál Árpád